

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро-і вулиці Прічард і Мек'Грегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00 Адреса: Oor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Oor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

СПОВНИМ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК!

ВИДЗВА ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КАНАДІ.

Товариші й Товаришки!

Вже лише три тижні лишилися до місяця листопада, який через довгі роки є місяцем допомоги українській робітничо-фармерській пресі в Канаді. Був би там самим місяцем приєднання нових передплатників та збирання пресового фонду для нашої преси й цього року. Але щоб кампанія допомогла українській робітничо-фармерській пресі в місяці листопада пройшла як найуспішніше, щоб було приєднано як найбільше нових передплатників для "Українських Робітничих Вістей", "Фармерського Життя", "Робітничі" й "Світу Молоді" — всі ми, організовані робітники й фермери, всі читачі нашої преси — повинні вчасно до цієї кампанії готуватися.

Ми, члени всіх центральних і місцевих зарядів українських робітничо-фармерських організацій у Вінніпегу, зібрані у вівторок, 4 жовтня, на спільній нараді й вислухавши доклад адміністратора видавництва про матеріальний стан нашої преси, постановили докласти всіх старань для того, щоб в місяці листопада не тільки збільшити нашу пресу від тяжкого матеріального стану, в якому є вона зараз, але й забезпечити її на майбутнє.

Ми стверджуємо, що стан нашої преси дуже тяжкий. Тяжкий він тому, що цього року травнева кампанія відбувалася лише два тижні, переведена вона була дуже слабо, ще й за новий лайнотайп заплановано на весні 5,000 доларів готівкою. Але найголовніша причина, чому матеріальний стан нашої преси тяжкий, це те, що наша преса є робітничо-фармерська, а не капіталістична. А тому наша преса так само, як і преса працюючих ріжних національностей та країн, мусить влаштувати пресові кампанії, звертаючись до своїх читачів та до організацій, яким вона служить, за допомогою. Без такої допомоги своїх читачів і організацій не може існувати ніяка робітнича газета, ні журнал в цілому капіталістичному світі, без такої допомоги не може існувати й наша преса.

Ми не будемо тут розводитися над тим, яке значіння має наша преса для нас, працюючих, а для наших організацій та їхніх інституцій з'окрема. Про це вже писалося багато в минулому, й буде писатися в майбутньому. Ми лише пригадаємо, що коли-б ми не мали своєї преси, то не мали-б ми таких сильних освітніх та запомогових організацій, як ТУРФДім й Р.З.Т., не мали-б політичної партії, не були-б ми членами індустріальних юній — ми не були-б об'єднані в одну велику робітничо-фармерську свідому громаду по широких просторах Канади. Ми не мали-б спільної мови, порозуміння, ми не йшли-б одним класовим шляхом до кращого майбутнього.

Візьмім собі за приклад хоч би кампанію допомоги жертвам повені в старому краю. Може дехто скаже, що тепер не час на кампанію допомоги нашої пресі, бо потреба вимагає допомагати жертвам повені. А ми скажемо, що коли-б не наша преса, то не було-б і кампанії допомоги жертвам повені, або, хоч би й була, то хіба лише для слави, а не для того, щоб справді допомогти. І тільки завдяки нашої пресі, яка вдарилася на аларм, заговорила до розуму й серця працюючих, поквітнуємо ми вже в цьому числі "У.Р.В." поверх 8,000 доларів на допомогу жертвам страшної повені в Галичині й Буковині. І коли наша преса далі буде мати змогу менше журитися тим, чим вона завтра заплатити за папір, чорнило, робітникам, за пошту — за все що потрібне для свого існування, то вона зможе більше присвячувати часу й місяця загальною робітничим й фармерським справам. Коли існування нашої преси буде забезпечене, то вона докладе ще більше старань, щоб і в зимі заслати кусок хліба чи одежину нашим нещасним братам в старій краї.

Зараз-же ми повторяємо: нашої пресі потрібна допомога й ми повинні її дати в місяці листопада дружною й солідарною працею та ширими жертвами!

В якій формі кампанія допомоги буде провадитися? Перш всего всі члени й членкині наших організацій: Комуністичної Партії Канади, ТУРФДім, його Жіночої Секції та Секції Молоді й Робітничого Запомогового Товариства повинні постановити, що в місяці листопада ми працюємо лише для своєї преси! Всюди поформувати спільні комітети, які спільно взяли-б в листопаді за переведення кампанії, улаштуючі представлення, концерти, концерт-мітінги, забави, розіграшки й т. ин. і віддаючи дохід з цих підприємств на робітничо-фармерську пресу.

Друге — треба розвинути активну кампанію за приєднанням нашої преси нових передплатників та сколектувати з читачів нашої преси у своїх місцевостях всю залегу передплату. Для цього адміністрація видавництва вчасно вишле всім комітетам листи залеглих передплат на нашу часописи.

Третє — треба розглянути на місцях, чи всі члени й членкині наших вище згаданих організацій є передплатниками своїх органів, і коли ні, то вони мусять стати ними в місяці листопада.

Це є три найголовніші завдання, які наші організації повинні виконати в місяці листопада зглядом своєї преси й себе самих. Бо допомагаючи своїй пресі, ми тим самим допомагаємо своїм організаціям на місцях і кожному тому робітничому й фармерському, якого зробимо читачем нашої преси.

Члени всіх зарядів робітничо-фармерських організацій у Вінніпегу, на своїх зборах 4 жовтня, створили вже листопадовий комітет та склали таку програму кампанії на листопад: співачко-музичні сили при Укр. Роб. Домі мають дати чотири концерти, при чому два з них будуть концерт-мітінги; драматичні сили мають відіграти три великі представлення, а танцюристи дати один вечір танків; також має відбутися в листопаді одна велика розіграшка корисних річей. Крім того все членство буде заангажоване до приєднання нових перед-

платників, до колектування залеглих передплат й збирання пресового фонду. Одним словом — в листопаді наші організації на ніякі інші цілі не працюватимуть, тільки для своєї преси.

Для керування цією кампанією наш спільний комітет вибран з між себе підкомітети: розіграшковий, концертний, режисерський та технічний для заряджування ріжними справами в салі в часі підприємств.

Ось до такої самої кампанії ми закликаємо всі наші робітничо-фармерські організації та всіх читачів і читачок нашої преси в Канаді.

Товариші й Товаришки!

Готуйтеся вчасно до листопадової кампанії допомоги своєї пресі! Формуйте листопадові комітети по всіх місцевостях, і то не лише там, де є наші організації, але й там, де є гурток читачів наших газет. Підготуйте кампанію вчасно, щоб вона була успішною! Робітничо-фармерська преса працює для нас кожної хвилини в році, попрацюймо-ж для неї дружно в місяці листопада!

ЗА КОМІТЕТ ЛИСТОПАДОВОЇ ПРЕСОВОЇ КАМПАЇ: М. Попович, голова. М. Шатульський, секретар.

ПО ЗРУЙНОВАНИХ СЕЛАХ І ПОЛЯХ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

КАТАСТРОФА ЗНИЩИЛА МАЙНО І ЗДОБУТОК ЦІЛИХ ПОКОЛІНЬ.

Львівське "Діло" пише: "Чим більше віддаємося від страшних днів, катастрофальних днів гурагану і нечуваної повені, тим сумніша картина відкривається перед нами. Спустошення сягає не десятків, але сотень мільйонів. З поверхні землі зникли цілі оселі, містечка і села. Згинули, немов титани у віковому бою, останки значних просторів карпатських лісів. Урожайні долини Опору, Лімничі, Чевчи, обох Вистриць, Прута і обох Черемошів, численних річок і потоків та могутнього Дністра на просторі сотень кілометрів покритіся румовищем, ринно і сірим муломом. Втрати в будинках, худобі, збіжжю й окопових рослинах, не говорячи про втрати в людях, — є безмежні. Яким великим і безкраїм є горе і нужда, сьогодні важко ще сказати. Все майно, всі осяги і здобутки цілих поколінь втопилися і потахли у рвучих бурнах нестримної стихії."

Очевидці оповідають, що наслідки катастрофи взагалі не можна описувати. На те потрібна праця і засоби шонайменше одного людського покоління."

ОПИСИ ОЧЕВИДЦІВ.

Ріпчичі, 5 вересня 1927.

У нашому селі, Ріпчичах, повіт Дрогобицький, ріка Тисмениця вилила так, що знищила все село і збіжжя. До того замулила киякочкою (фузями) все поле. Найгірше тепер з худобою, бо нема її де вигнати. У нас знищено сильно до 30 господарств. Бульба гниє всюди і грозить великий голод. Подібно, як у Ріпчичах, потерпіло населення й у Вороблєвичках. Ріка Тисмениця розлилася широко по обох берегах, виступивши шонайменше на один метр понад свої береги.

Далеко гірше представляється справа в Медичинах, де є знищених до 270 господарств. Так, як і в інших місцевостях, вона порозривала й рознесла багато будинків, а ще більше попілювала.

В часі катастрофи діялися страшні річі. Були сцени, яких не опише ніяке перо. Дочини витягають з хатів і з баюру у шій околиці людські трупи, а також потоплену худобу й всяке інше добро.

НОВІ ІНСТИТУЦІЇ ТУРФДІМ.

Цього року Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім збагатилося кількома новими інституціями. На цьому місці відзначимо покісно дві з них.

Першою є Український Робітничий Дім в Торонто. Торонтоńska інституція ТУРФДім буде по своїй величині й коштовності другою в нашій організації.

Український Робітничий Дім в Торонто вже закінчив і відкриває його відбудеться 15. 16 жовтня ц. р. Ці дні будуть історичними в житті нашої організації, а зокрема її східних відділів. Але в першу

добу й всяке інше добро. В часі катастрофи дозволено й одразу місці коліску з живою ще дитиною. Чия вона і що з її нещасною мамою, ніхто не знає. В іншому місці хата, яку несли розбурхані хвилі, вдарилася цілою силою у кладку, якою переходило 7 робітників. Усі вони згинули у спінених бурнах. Словом: страшні обриви, яких не могла би змалювати й найбухіша фантазія!

Пощкодоване населення приходить поволі до притомності, але все воно в розпачі. Селянин.

Німшині, 5 вересня 1927.

В Німшині, пов. Рогатин, Дністер залив долиною і середню частину села. Знищених, є більше як 120 господарств. Вода сягала до вікон хат. Мешканців села врятувало таким чином, що в 3 год. ночі евакуовано загрожені частини села на горішню частину. Таким чином вийшли ціло люди й худоба. Зате збіжжя і сіно замочено шаклом, а ярина на полях замулена. Люди не мають засобів поживи, тому поміч тут негально потрібна.

Комарно, 5 вересня 1927.

В судовім повіті Комарно повіт Дністра затопила 8 громад, а саме: Колодуби, Повергі, Тершаків, Монастиреч, Мости-Свиниша, Суходів, Подільці й Погірці. В згаданих громадах залиті повною всі сіножаті (селянських 2,150 моргів), на яких знищено все перше сіно в стогах до 80 процент, а отаву (другий збір) до 100 проц.

Найгірше знищена громада Тершаків, де вода залила до висоти 2 метри усі господарські забудовання, в яких га протязі 5 днів вода знищила майже увесь сьогорічний збір хліба і паші. Знищених хат 5.

У громадах Тершаків, Мости-Свиниша, Монастиреч, Суходів і Подільці частинно; на них бараболя вже почала гнити (около 190 моргів).

Школи виносить понад 400, 000 злот. на самих тільки селянських землях. Крім цього великі шкоди на винайманих у Колішера, Трояновського, Роецького і ин. (наразі ще не обчислено, але буде вдруге стільки). Г. Т.

ОБМАНЦІ РОБІТНИЧОЇ КЛАСИ.

В ЮНАЙТЕД МАЙН ВОРКЕРС ЮНІОН ОФ АМЕРІКА.

В Юнайтед Майн Воркерс Юніон оф Америка міцно вкоринилася паразитська система урядників з надмірною платнею. Ніде вона не виявилася з таким відкритим цинізмом, як на з'їзді цієї юнії в 1927 р. Коли організовані страйкери терпіли від великого безробіття, коли їхній річний заробіток не перевищував 1,200 доларів, коли юнія вступила в боротьбу на життя й смерть з підприємцями — Луїс і його поплечники зробили на з'їзді одним з найважливіших питань — питання про збільшення платні урядовцям. Замість того, щоб обговорювати справу організації неорганізованих майнерів Вест Вирджинії, Луїсові організатори ухваливали резолюції про збільшення платні юніонним лідерам.

При найбільшому ентузіазмі маргаринових "делегатів" з'їзду було збільшено платню Луїсові з 8,000 на 12,000 доларів на рік. Християн Голден, з юнії антрацитових копаєнь, заявив, що було-б обидою для Луїса просити його працювати за таку низьку платню, тим більше, що йому шойно запропоновано крісло президента у "Джан Митчел Еншурейс Ко", з платнею 15,000 доларів на рік.

Заступник президента юнії, Морей, сказав: "Ви можете дивитися на мене, як на майнера, що незадоволений своєю заробітковою платнею. Я проваджу боротьбу за справедливу платню."

Він дістав платню 7,000 доларів на рік і стільки-ж на розходи. З'їзд відкинув йому платню до 9,000 доларів на рік.

Так майнерські лідери роблять в обставинах найбільшої кризи, що її колинебудь прихотилося пережити майнерській юнії.

Наведемо декілька даних про діяльність Френка Фарінгтона, бувшого до недавня президент-

та 12-го дистрикту Юнайтед Майн Воркерс оф Америка. Цей приклад кидає ярке світло на деморалізацію трейдоніонних верхів в питанні про платню урядовців.

Фарінгтон діставав 5,000 доларів платні на рік. Крім того йому виплачували в середньому по 15 доларів на день на ріжні службові видатки в часі його подорожі. Предбачалося, що цей додаток виплачувалося йому тільки в часі подорожі. Але Фарінгтон спритно пристосувався: він переніс своє помешкання, до Індіанполіс, домагаючись покриття всіх коштів подорожі за всі ті дні, що він їх просиджував в приміщенні трейд-юнії в Спрингфілд.

Таким способом йому вдалося витягнути з юнії коло 11,000 доларів на рік на платню й на службові видатки. Скільки він діставав від властителей копаєнь і від своїх чисельних фінансових спекуляцій — закріплено таємницею, за винятком відомого "гонорару" в сумі 25,000 доларів, що він дістав від вуглевої компанії Пібоді.

Фарінгтон не дурявся й дрібних хабарів. Він затягнув всіх своїх родичів на список платних урядовців юнії. Він не дурявся дрібною спекуляцією з телеграфічними квитанціями й т. ин. Тож не дивно, що він на спілку з ріжними майновласниками набув собі великі апартиментні сади в Алабамі, що у нього прекрасні будинки в Індіанполісі й Спрингфілді, що він, коли йому забангнеться, їздить у Флориду й до Канади як кожний багач.

Таки лідери — це прокляття американського робітничого руху.

ЗЛОДІЙСТВА В ЮНІ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

Коли йде мова про випомпювання грошей у формі заробіт-

тної платні й покриття розходів, то лідери юнії будівельних робітників вміють так спритно ссати робітників і одночасно підприємців, що тут вони на першому місці.

Візьмім, наприклад, Гайнаса, президента юнії робітників по виробу листового заліза. В триго трох років він дістав платні 17,875 доларів і на покриття видатків 24,974 доларів. Виш кожного року предкладає юнії рахунок на більшій сумі, як платня якогось члена федерального уряду, за винятком президента Кулиджа, а в кожному випадку більші, як платня кожного губернатора всіх 48 стейтів, в два рази більші, як платня американських адмірала і генерала.

Особи, що обманюють робітничу класу, ціняться в Америці не дешево. Типічні платні для лідерів будівельних юній, не рахуючи як і всюди величезних службових видатків, виказуються в таких цифрах: юнія-складачів цегли: президент — 10,000 доларів, секретар — 10,000 доларів; юнія малярів — 6,000 доларів; юнія елеваторних будівельників — 6,000 доларів; юнія плайстерменів — 7,500 доларів; юнія карпентерів — 7,800 доларів; юнія електротехніків — 7,000 доларів.

Місцеві агенти юнії дістають від 100 до 200 доларів на тиждень, або що найменше два рази стільки, як звичайна платня робітника в цій галузі промисловості. І до цього вони дістають ще величезні суми у підприємств і в робітників.

Тож нічого дивного в тому, що вони швидко стають багачами. Таких високо платних юніонних урядовців цілі сотки. Всі вони поширюють консервативний вплив й всіма силами сприяють кожний поступовий крок.

(Далі буде.)

й зовсім без притулку, знують значіння невмирущих слів поета: "В своїй хаті своя правда і сила і воля".

З відкриттям Укр. Роб. Дому в Торонто для наших торонтоських товаришів пишеться нова ера організації, освітньої й культурно-мистецької праці. Правда, на інституції буде тяжити довг, прийдеться кожній хвилини думати про його сплачування, але при дружній і солідарній праці товаришів на місці і при допомозі свідомої частини трудового українського громадянства взагалі — цей довг буде поступово зменшуватися.

Другою інституцією ТУРФДім на сході Канади є Укр. Роб. Дім у Форд Сіті, Онт., що його збудовано було цього року й відкриття якого відбулося 1 жовтня.

Форд Сіті, сусіднє місто —

Віндзор та ряд інших порізних місцевостей також творять собою поважний індустріальний осередок, в якому стало працюватиме велике число українського робітництва. Значить і там українська робітнича інституція потрібна. Воно згуртує довкола себе всю ту українську громаду працюючих цих місцевостей, що стремить до науки, до свідомости, до кращого життя.

—Побажаємо-ж на цьому місці нашим молодим інституціям гарного розвитку — щоб вони стали дійсними осередками організаційного й культурно-освітнього життя українського робітництва своїх місцевостей й цілого сходу, щоб вони були якими смолоскопами на шляху змагань працюючих за краще вільне життя "без хлопа й пана".

Волинець.

ЩО РОБИТЬ МІСЬКА РАДА У ВІННІПЕГУ

З розмови з т. В. Н. Колісником, комуністичним алдерменом до міської ради в Вінніпегу, довідаємося, що на даний міський рада обговорювала між іншим такі важні громадські справи, як угоду між містом і електричною компанією і будову громадського будинку з великою салею.

Що відноситься до першої справи, то контракт між містом і електричною компанією вже виготовлено міським адвокатом і міська рада малі вирішити, щоб його підписати. За негайним підписанням заявляв всі буржуазні алдермени, з винятком одного, який обстоював домагання робітничих алдерменів, щоби перед підписанням спонукати електричну компанію продовжити бодай автобусову лінію від Нотр Дем до Логан евіно. В дискусії, яка велася над цією справою, т. Колісник мотивував це домагання тим, що компанія зредукувала число трамваїв від 30 до 40 трамваїв, а тим самим зменшила розмірно до цього й число трамваєвих робітників, помімо того, що населення міста збільшується. Натомість

компанія вводить систему трамваїв, якими оперує один робітник, замість дотеперішних двох. А це означає велике зменшення коштів для компанії за рахунок вінніпегських податківців. Чому-ж отже не використати цієї нагоди й вимагати від компанії хоч-би такої дрібної уступки, як продовження лінії автобуса.

Проте за цим домаганням голосували тільки робітничі алдермени і один буржуазний, а всі інші буржуазні алдермени числом 11 голосували проти.

В дискусії над справою будинку громадського будинку аудиторіум — для масових мітінгів, концертів і т. ин., як також для приміщення індустріальних вистав, забирала голос більшість буржуазних алдерменів, які висловлювалися за тим проектом, що його предложив спеціальний комітет будови.

На основі цього проекту будинок має коштувати 900 тисяч доларів і на цю суму місто мало-б продати відповідну кількість 5 процентних об'єктів на 35-літній речечне виплат. Місце того будинку мало-б

бути на пам'ятниковім бульварі, на південь від Годсонбей-сторю. Цей проект в цілому мав одобрити або відкинути податковці Вінніпегу підчас надходячих міських виборів.

Робітничі алдермени домагалися, щоб вибір місця під будинок також дати під референдум податковців, але цей внесок перепав.

В дискусії над цією справою комуністичний алдермен, т. Колісник, заявив, що податковці (північного) Вінніпегу ледви чи згодяться на такі великі кошти будови. Перше всього робітництво Вінніпегу не матиме ніякої користі з такого будинку, коли-б він і був побудований. Аде-ж і підчас великого страйку в 1919 році робітники винаймали були салею на свій мітінг в "Індустриал Бюро", але щоб не допустити до цього мітінгу, управителі салеї "забули" відкинути її в означений час. Таке саме буде й з проєктованим громадським будинком, який теж має бути побудований коштом робітничої класи. А до того-ж дійсні кошти будови будуть далеко більші, чим проєктована сума 900 тисяч; аде-ж самий процент лише від об'єктів за 30 літ виноситиме поверх 1, мільон 300 тисяч доларів. Треба буде до року скласти на довг 15 тисяч, а на процент 45 тисяч доларів.

Вкінці алдермен Колісник сказав, що невдовзі треба буде будувати новий "Сіті-Гол", і тоді можна-б помістити в новому будинку і велику салею, задля якої проєктується зараз який коштовний окремих будинок.

ЗГОРІЛО 11 ІНДІАНСЬКИХ ДІТЕЙ В МІСЦІ.

В північному Саскечевані згоріла в Бювал римо католицька місія, а у вогні загинуло 11 індіанських дітей і одна сестра милосердя.